

10 **ФОРУМ**

ՕՐԱԹԵՐԹ

40 **ФУРЦ**

[illegible]

U27-531-6

ՊԵՏԸՐՄԱ ԵՒ Տ . ՀՄԱՅԵԱԿ
ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

«Արեւելք» է՛ն սկսի՛նք :

480 Թուահամարաւ Արեւելք
որագիրը աղգային լսւորուն
արքը նկատուով թիւններով լը
վարչութեան մէկ որոշումը կը
ժանուցանէ , որոյ ամենէն ոս
միտն կը հասկցուի թէ Պալլըէ-
օր կուսակալանիստ գտնուելու
առաւելով թիւնն ունենալուն հա-
մար թեմադրուի լինել որոշուած
է եւ Պանարմացոյն անսպառելի
բողոքանաց ու անհրաքելի փաս-
տերուն երբէք կարեւորութիւն
չ տրուած:

Տեսնուած է ցարդ- օր լըրա-
գիրք ընդ-հանրապէս վարչու-
թեան սրտչումները օր մը յետոյ
կը հրատարակէին . Արեւելի-
պատուարժան խմբագրութիւնն
լըր ընթերցողաց կանուխ լուր
տալու չափազանց եռանդով ա-
նապարհ էր այս անգամ տակա-
փն ի պաշտօնէ որոշում չը տըր-
ուած իրր իրողութիւն հրատա-
րակել , հաւանականութեար նո-
րատունկեան խանի մէջ եղած
բանակցութիւններէն քաղելով

Թէէն վարչութիւնն այդպիսի
որոշում չէ տուած յարդ, սակայն
վարչութիւնը որ Արեւելքի, յայտնած
կարծիքն ունին վարչութեան
անդամներէն ոմանք, արժան է
քննել թէ այդ դրութիւն օրի-
նաւոր և հասարակեաց տրուի է ըստ
աստութեան Արեւելքի :

Նախ գիտե՛լ կուտամք թէ
Սահմանադրութեան մէջ չ'կայ
այդպիսի տրամադրութիւն ու-

ինքնող մի յօդուած և չէր կրնար պարունակել, զի հակառակ է Օրինաց եւ հաւատարութեան Սրբազան Օրինաց : Արեւելքի՝ քարոզած սկզբունքով բուէից առաւելութիւն և բազմամարդութիւն ամենքն ալ իրենց նշանակութիւնը կը կորսնցնեն, եւ Առաջնորդանիստ ընել հօրիկ կըլլայ այնպիսի թեմեր, որ Առաջնորդութեանց մէջ թէեւ կուսակալանիստ՝ ալ բազդատամար միւս վիճակաց ամենէն սակաւահայն են. սակայն վարչութիւնը թերեւս մտքէն անդամ՝ չէ անյուշած անոնց համար այդ օրինակ որոշումներ տալ, Պանաբրմա՝ որ առանձինն երկու Պալլքէսէրի արժէք ունենալէ զառ իւր շուրջը բոլորած է մնացեալ բոլոր թեմերը, որո՞վ իրաւամբ զըրեւ կը փորձուի իւր օրինաւոր դաւառական, կրօն և խղճողութեան, որո՞վ իրաւամբ կը սեմ Պալլքէսիւր ներկայ դաւառական հրահանգով ՎՅ, երեսփոխան ապա եւ մնացեալ վիճակներէն՝ որ վեցպատիկ առաւելութիւն ունին, միայն վեց երեսփոխան պահանջուի, այն եւս Պալլքէսէրցիներէն, զի միւս բոլոր վիճակալինք առնուազն երկուց աւուրց ճանապարհաւ հեռի կը մնան Պալլքէսէրէն : Պալաժէնեան անդամ՝ որուն Գէմ կը բողոքենք, զերծ է մի այսպիսի անիրաւ յօդուածէ և ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ընտրութիւնը—ի բաց առեալ կանտիտատի դրութիւնը—Հայս. Եկեղեցւոյ անցեալ ժամանակաց յարմարելով, Հայաբնակ ամէն

դաւառի Եկեղեցական և աշխարհական երեսփոխանաց ժողովուրդները կը թողնէին ամենուն վրայ աւելցնելով թեմագլուխ ինչիւր Պանտրմայի գաւառի իրաւունքը (այս կողմերու Աւաջնորդութիւնը յանուն Պանտրմայի ծնունդ առած է) զարմանալի չէ՞ արդեօք Արեւելքի և իւր հետեւողաց «կատարելապէս արդար» և բանաւոր գատելը Պալքէսիբը թեմագլուխի վերածող մի անգոյ եւ անիրաւ սրօշում :

Արեւելւրի Սղգ. վարչութեան
վերադրած նկատողութեանց մէջ
մեր չկողմնը բմբռնել այն կէտը
թէ Առաջնորդին կուսակալա-
նիստ կեդրոնէն հեռի բնակելէ-
հետեւ միշտ միտոններ ծագած են ,
վարչութիւնը ինչպէս Պալըքէ-
օրըը թեմագլուխ լինել որոշե-
լուն հետ մեկտեղ կ'որոշէ նոսեւ
որ «Առաջնորդը ժամանակին մեծ
մասն ի Պանտըրմա անցնէ» , Հա-
կասութիւն կը թուի մեզ այս
վերջի պարբերութիւնը եւ բաւա-
կան է ջրելու իւր յաւաջ բերած
վաստեր . զի եթէ Պալըքէսիբ
թեմագլուխ լինելով կրնայ ժա-
մանակին մէկ մասն ի Պանտըրմա
անցնել ըստ առաջնոյն , ինչար-
դելը կ'մնայ՝ Պանտըրմայի բըւ-
նաբարեալ իրաւունքը ետ դար-
ձնելով զայն թեմագլուխ պա-
հելու և հոն կազմակերպելու
դաւառական ժողովները , ո՞վ
կարգելու այն ատեն ընտրելի
Առաջնորդին տարւոյն մեծ մասը
կուսակալանիստ վիճակը անցնելէ :

Փորձով գիտեմք և համոզ-
ուած եմք թէ Ուսման. Իշխա-

նութիւնը չունի այժմ և կարելի
չէ որ ունենայ այսուհետեւ այն-
չափ ազդեցութիւն իտարէի ժո-
ղովոյ անդամակցելով, որչափ
ունէր մինչ 2-3 տարի առաջ,
թէեւ դարձեալ Աթոռ ունի հոն-
սակայն նոր օրինօք և կարգադ-
րութեամբք սահմանափակ են
արդէն իտարէի ժողովոյ իրաւա-
սութիւնները, իտարէն չունի ի-
րաւասութիւն միջամտելու Գա-
տական եւ վերաքննիչ Ատեան-
ներու գործառնութեանց, տոյ
դիւսաւորաբար կը հսկէ Պէլէ-
տիյէյի, Թահսիլաթի, ինթի-
կապի եւ այլ սոյն գունակ տե-
ղային խնդրոց. իսկ մեզի պէտք
եղածը ի գաւառս առանց բա-
ցառութեան ներքին բարեկար-
գութիւն է. այս տեսակէտով
նորա ոչք Պանորմայի տեղակա-
հանդամանքը գիտեն, անշուշտ
պիտի սնդեն մեղ հետ թէ թե-
մագլուխը Պալլըէսիր վերցնելը
բացարձակ անխոհմութիւն է և
ընդդէմ Պանորմայեայն թըշնա-
մութիւն:

Ենթադրելով սակայն թէ Առաջնորդաց հին գիրքը պահուած լինէր գործականապէս, ո՞չք պիտի լինէին Արեւելքի շնչկատած վնասներն », Պանտըրմա՝ մինչեւ իսկ մի աննշտն Միւտի-րութիւն եղած առեւն դարերէ ի վեր ինչպէս չ'են զգոցելոյ այսչափ Առաջնորդներ այդ վնաս և չ'են մտաբերած Աթուռ փսխադրել ի Պալլքէսէր, և հիմայ եթէ մի ազդային իր իրաւունքը պաշտպանելու անկարող գտնուելով նախադատ առեւաններու առջեւ կորսնցնէ իր դատոր, այնուհետեւ

կուսակալութեանց փերաքննիչ ատենաներու առջեւ շատ դժուարին կ'ընկնէին չ'ըսեմ անհնարին այն պիտանային իր դատը չ'ահել, այն պարագային մէջ Առաջնորդը նախադատ ատենաներու առջեւ իր բարոյական աջակցութեամբ աւելի օգտակար չի հանդիսանար ազգայնոց, օրինակ առնուով մեզ դրացի Յոյն հասարակութիւնը, որոյ Մետրաքստութեան կեդրոնը Պանտրմայէն նուազ կարեւորութիւն ունեցող գայմագամութեան մէջ է, սակայն անոնք չեն ուզեր խորհիլ անգամ մի այդպիսի փոփոխութեան վրայ:

Մեծ և փոքր բոլոր տէրութեանց հիւպատոսները Պանտրմայ կեդրոնատեղի ըրած են իրենց, որոց յարաբերութիւնը կուսակալութեան հետ լինելով շարունակ հոն կ'երթեւեկեն, միթէ անոնց քով մեր քաղաքագիտաց շրջահայեցողութիւնը կը պակսի...: Ես կը կարծեմ թէ փառախը՝ հօտին և կալը՝ ցորենի արտերուն մօտը չ'ինել անհրաժեշտ է, զայս կ'ուսուցանէ և կը պահանջէ բնական օրէնք, և այս տեսութեամբ էր անշուշտ որ նախորդ վարչութիւնը սկզբամբ ընդունեց Պանտրմայի թեմագլուխ լինելը և Առաջնորդական Տեղապահ կարգելով զՏ. Մովսէս Ծ. վարդապետ կէօմրիկեան պաշտօն տուաւ նմա քննել տեղական հանգամանքը և բնակչաց թիւը ու անմիջապէս տեղեկագրել որ իր վերջնական որոշումը տայ:

Նորին գերապատուութեան ուղղամտութիւնը եթէ չ'ընէր, դարձեալ կարելի չէր Պանտրմայի աշխարհագրական դիրքը փոխել և բնակչաց թիւը նուազեցնել, ուստի տեղեկագրեց բնականաբար ի նպատակ Պանտրմայի և այնպիսի կանոնադրութեամբ որ ինչպէս ազգային լրագրաց մէջ ալ կարդացուեցաւ, վարչութեան որոշմամբ Ամեն Ս. Նախագահը ի պաշտօնէ հրաւիրելով գոհունակութիւն յայտնեց նորին Ս. Հայրութեան:

Իրաց այս վիճակին մէջ մինչ իրաւամբ կ'սպասէր ակնդէտ Պանտրմա Աղգ. Պատրիարքարանի մի արդար և վերջնական վճռոյն, Պալլքէսիքէն ի հարկ է անձնական շահ ունեցող ոմանց թախանձանքներէն ստիպեալ տեղւոյն վսեմ կուսակալին մի դիտողագիրը Բ. Դրան միջոցաւ ըստ վերջմի սովորութեան կը յանձ-

նուի Աղգ. Պատրիարքարանի, յորում կուսակալանիստ քաղաքը Պալլքէսիք ըլլալը առարկելով թեմագլուխը հոն հաստատելու կարծիք կը յայտնէ: Հիմնովին ազգային ներքին կուսավարութեան պատկանող այս ամենապարզ խնդիրը իբր քաղաքական մեծ և փոփոխ խնդիր նկատելով Պատրիարքարանը այլ յայրմէ եղած անմիջապէս բեկանել կը միտի նախկին որոշումները, ահա առկէց կը ծագի վերջին ներքին ինձ ըսել՝ այն անիմատ որոշումը թէ «առ այժմ Պալլքէսիք կազմուելով Ժողովները Առաջնորդի ընտրութիւնը կատարուի և ընտրեալ Առաջնորդը երկուքէն (Պանտրմայէն և Պալլքէսիքէն) որն որ յարմար դատէ հոն հաստատուի թեմագլուխը: Ուշիմ ընթերցողը կը նշմարէ անշուշտ թէ սոյն որոշմամբ թեմագլուխը Առաջնորդէն պիտի ծնանի, փոխանակ Առաջնորդը թեմագլուխէն ծնանելու, ըսել է թէ Աղգ. Պատրիարքարանը մածունէն կաթ չ'ինելու որոշումը տուած է, փոխանակ կաթէն մածուն չ'ինելու:

16 օգոստոս 1885 Պանտրմայէն (Շուշուկէն)

ԽԱՌԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սպանիոյ կառավարութիւնը Գերմանիայէն նոր ծանուցագիր մը օտայեր է, որ կը մերժէ եղբր Սպանիոյ Գարոլինեան կղզեացի վրայ ունեցած իրաւունքները: Սոյն ծանուցագիրը բարեկամական լեզուաւ գրուած է եղբր:

—Սեպտեմբեր 2 թուով Բարիդէն քաջուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ քօլէրան Սպանիոյ և հարաւային Գաղղիոյ մէջ երթալով կը նուազի:

—Աթէնքի կառավարութիւնն որոշեց է Նաբօլիէն և անոր շրջականներէն եկած նաւերը 5 օր քարանթինայի ենթարկել:

—Բէթիլ ընկերութեան բաժնետեարը ընդհանուր ժողովն յառաջիկայ ամսոյ մէջ պիտի գումարի ընկերութեան պաշտօնատան մէջ:

—Էքսթրէս կըսէ թէ գանձուց նախորդ նախարար Միւնիֆ փաշա, որ իւր հիւանդութիւնը դարմանելու համար Գաղղիա գնաց, Տաճկաստանի վերաբերեալ քաղաքական գործոց

մասին իւր կառավարութեան տեղեկութիւններ հաղորդելու պաշտօն ունի եղբր:

—Մայրաքաղաքիս Անգլիական դեսպանատան զինւորական կցորդ թրօթթը հազարապետը Պուլլարական բանակին տնային կրթութեանց ներկայ դռնուելու համար, այսօր վաղը Սօֆիա կ'ուղեւորի:

—Մայրաքաղաքիս գաղղիական դեսպանատան խորհրդականի պաշտօն վարելու համար Պ. Հանթօ մայրաքաղաքս եկած ինքնով Պ. Էմպէր Գաղղիա ուղեւորեցաւ առջի օր:

—Խտալիայէն մայրաքաղաքս եկող նաւերը 12 օր քարանթինա պատելու պարտաւորեալ լինելով, խտալական Ռիւպաթիինօ անուն ընկերութիւնը Տաճկաստանի եւ Խտալիոյ միջեւ շոգեւանակ երթեկութիւնը դադարեցուցեր է մինչև ցնոր տնօրէնութիւն:

—Կարնոյ Անգլիական հիւպատոս Էլէրէթ դեղապետն իւր վէրքը դարմանելու համար կարնէն օգոստոս 25ին ճամբայ ելեր է Լոնտրա երթալու համար:

—Խտալի կառավարութեան գանձային խորհրդական Պ. Էտկար վինսան Լոնտրայէն մեկնել է Եգիպտոս երթալու համար:

—Պարսից Շահը 80 հարւարամեծը տրամագծով երկրագունդ մը շինել տուեր է որ շատ մը միլիոն կարժէ, ծովերն ամենագեղեցիկ դարձնելու և երկիրներն ագամանդներով, գոհարներով և ուրիշ թանկագին քարերով ներկայացեալ են:

—Մայրաքաղաքիս բնակչաց թիւն ըստ վերջին մարդահամարի 871,562 է. որոց 508,814 ը այր և 364,751 ը կին են Վրահմետականք ամենէն աւելի բազմութիւն են. յետոյ կուգան Հայք, ապա Յոյք:

—Պարսից Շահը Զմիւռնիոյ Պարսկական հիւպատոս Յովհաննէս պէյին, իսկ տիտղոսը շնորհեր է, ի վարձատրութիւն նորա ծառայութեանց:

—Կրետէի տաճկական նաւատորմին հրամանատար, ծովակալ Հիւսէին փաշա առջի օր Հանիպ նաւով Զմիւռնիա հասեր է:

—Պիլայի (Տարտանէլի գաւառ) բնակիչք Պուլլարիայէն եւ Կովկասէն զրկուած գաղթականաց երեսէն հողային գրաւմանց և հարստահարութեանց ենթարկուելով, որոշեց են քաղա-

քին երեւելիներէն 12 հոգի իւրեւ պատգամաւոր մայրաքաղաքս զրկել, կայսերական կառավարութեան պաշտպանութիւնը խնդրելու համար:

—Սըր Տ. Ուօլֆ Թարապիս վերադարձեր է ուր պիտի բնակի ժամանակ մը:

—Վիէնայէն օգոստոս 25 թուով կը դրեն թէ Աւստրիոյ կայսրն առաջիկայ տարի Պոնա և Հէրսէք պիտի այցելէ:

—Նիկոմիդիոյ իտալէի ժողովոյ անդամներէն Տիմիթի Գէորգ եւ Մելքոն Էֆէնտինեան Սանիէի աստիճան շնորհուեցաւ:

—Հրէից Բաբունապետի գաւառահեան երրորդ կարգի Մէ. ճիտիէ պատուանշան շնորհեցաւ:

—Սըր Տ. Ուօլֆ եւ Ասիմ ու Գեամիլ փաշաները երէկ իրենց առաջին նիստն ըրին ի Բ. Դուռն: Սըր Տ. Ուօլֆ առաջարկեր է չաբաթը երեք անգամ գումարիլ:

Խտալիոյ Բաւմ գաւառին իզմօլ գիւղին մէջ քօլէրայի շոգեպէս եւ Պոնէօթարօյի մէջ 2 գէպը պատահեր են:

—Վեհ. Սուլթանն երկարականութեամբ շարժող փոքրիկ նաւ մ'ապաւրբեր է Եւրոպա:

—Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձի հանդէպ Ֆիլիպէյի մէջ ալ խիստ փառաւոր կերպով կատարուեր է:

—Աթէնքի Օսմանեան դեսպան Թէվֆիկ պէյ այսօր իւր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի:

—Ռուսիոյ եւ Աւստրիոյ կայսերը հեռագրաւ ողջունել են Գերմանիոյ կայսրն եւ յայտնել են թէ զինքն եւս ներկայ ի նկատման իրենց մէջ: Գերմանիոյ կայսրը նոյնիմաստ հեռագրապատասխաներ է իրենց:

—Մայրաքաղաքիս Անգլիական դեսպան Սըր Ռիլեմա շոյալք երէկ Բ. Դուռն երթալով մեծ Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Ֆախրի պէյի հետ տեսակցեր է:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրօն. Ժողովն իւր չաբաթական նիստն ընելով երէկ, հետեւեալ տնօրէնութիւններն ըրաւ:

1. Գաղատիոյ առաջնորդական Տեղապահ անուանեց Բարտոլոմէ Գեր. Կարապետ վարդապետ և յանձնարարեց նման տեղւոյն ազգային ժողովներ

ԱԶԳ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՅ

Պայքր-բազար Թահմիզ փողոց բն. 59

ճիշդ դեմ առ դեմ աղբիւրին

Մ. Հ. Տէօքմէճեանի վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ քեղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ տպրանքներ, որպիսիք են, խաչկէ՝ սովորական, լաւ եւ ընտրեալագոյն (Մարթինի. քա). շաքար թրիէսթէի, Մարսիլիոյ եւ Հօլանտայի, այլ եւ այլ տեսակ ըստարմաշէթներէ զատ ֆրանսական բուն ֆուրնիէ. Սիպիրի թարմ իւղ նաբօլիի եւ ձէնօվայի մաքարօն ու չէհրիյէ. բրինձ, Մախսուսէ եւ Րիգօն առաջին կարգի. տնուշեղենի եւ խմորեղէնի յատուկ լաւագոյն ալիւրներ. Քանտիոյ եւ Ալիսլըքի ընտիր աճառ. քօլա ձէթ քաղիւղ (կաղ), ի մի բան, սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուի իր ամեն տեսակներով լաւագոյնն այն պիտանի բաներու որք ա-

ռեւտրական սոյն ճիւղին կը վերաբերին:

Գինեւր գոհացուցիչ են:

ԱՊԱՌԻԿ ԶԿԱՅ

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՅԵՏՈՄՍԻ

Հաւադոյն քառթօնի վրայ ամէն լեղուաւ կը պատրաստուի ի գին 100 հատը 10 դէկ. պէտք ունեցողները պէտք է գիմեն յԱրամեան տպարան, Յալիորեան խան 13 Կ. Պօլիս:

—o—

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ—ԴՐԱՎԱՃԱՌ

Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ՆԻ ԸՆԿ.

Պատիւ ունին ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ իրենց վաճառատան մէջ Պաճէ-Գարու մեծ մաքսի կարգ թիւ 46. ֆրանս. Հայ. ամեն տեսակ դրքեր, այլ եւ այլ Ադալաներ, դպրոցական ամեն տեսակ պատուք, նորեղուկ գրիչներ եւ քանակներ. վաճառատան վերաբերեալ տեղեկանքներ եւ թղթիւղէնք, ընտիր սիկառի թղթեր, ժօպ. հոտաւէտ «Է. քսթաճէ»ներ

կը վաճառուին խիստ աժան գիներով, ֆրանս. գրքերու մասին յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին:

Գործածուած դրեանք եւ «Թէմպ-ուր-փօսթ» կը գնուին, վաճառուինք միշտ կանխիկ:

ՊԱՏԻԺԱՄԱՅՈՅՑ

Ֆրանսայի ամենէ հռչակաւոր գործարաններէ միոյն մէջ մառնաւոր խնամք պատրաստեալ նշանակեալ դնով նմանը ցարդ չտեսնուած 93 սանթիմէթը երկայնութեամբ, խիստ ձեւաւոր, զարնող եւ շարաթը մի անգամ լարուող ժամացոյցներ, որք ընդունելութեան սրահներու, դրանք սենեկաց, սենեկաց եւ վարժարանաց յարմարագոյն եւ վայելուչ են եւ որոյ երկար տարիներ ամենայն օրինաւորութեամբ բանիւն կերպաշխարհէ:

Դիմել առ Գ. Լ. Սէլվաճեան. Մահմուտ փաշայի դուռն թիւ 244.

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի նաեւ աժան գներով լաւ ժամացոյցներ.

Գաւառներէ եկած յանձնա-

րարութիւնք փութով եւ ճշգրտութեամբ կը կատարուին:

Գին 30 ֆրանք 142 1/2 րդ.

ՀԱՅ ԹԵՅՈՎԱՃԱՌ

Թահմիզ փողոց, աղբիւրին մաս

Թիւ 70

Այս վաճառատուն՝ որ մէկ տարիէ աւելի ժամանակէ հետեւ իւր յաճախորդները գոհացնելու ջանք չէ խնայած, կը ծանուցանէ թէ Չինաստանի եւ Ճապոնի բերքերէն այս անգամ զանազան տեսակ (չայ) բերել տրուած է յատկապէս, եւ կը լինի թէ սիրելի աղբալիներէ, մառնաւոր դաւառացի Հայ քոմիսիօններէ որպէս զի հաճին գէթ մի անգամ ի մօտոյ տեսնել տպրանքներն եւ փորձել թէ տեսակաց լաւութիւնը, եւ թէ դրեւոր աժանութիւնը:

Տէր—ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՆԵՆԿ

—Նորատի կին մը այսպիսի բաներ ըսելու համար շատ անգամ կը վարանի, պատասխանեց տիկին տը Բէրնի. — ասկէ զատ վախցած է որ ստատիկ յուզմունք մը. . . . Բայց որովհետեւ չէինք ուզեր այս երջանկութիւնը երկար ատեն պահել ձեզմէ եւ ես ստանձնեցի այս լուրը ձեզ իմացնել: Ասկէ զատ դեռ երէկ էր, որ աղջկանս հետ խօսակցած ժամանակս, այս ուրախութիւնը գիւտը հասկցանք:

—Այո, կը հասկնամ. . . . Սիրելի Մաթիլտ համարձակած չէ անձամբ ըսելու ինձ. Ա՛հ, կը հասկընամ այժմ թէ ինչու համար ասէպ կը կրկնէր զիս գրկելով, չը պիտի մեռնիս դու, չեմ ուզեր որ դուն մեռնիս, մեղի համար պէտք է որ ապրիս. . . մեղի համար, իւր զաւակը կը մտածէր, սիրեցեալդ իմ: Եւ այսպէս ըսելով նա կ'արտասուէր:

—Աւելի քան երբեք այժմ պարօն Մարքիզ, պէտք է զգաք թէ ձեր պարտականութիւնը կը հրամայէ ձեզ ընել ինչ որ կախում ունի ձեզմէ, առողջանալու համար:

—Մայր իմ, պատասխանեց հիւանդը, յանկարծ լոյս մը ծագեցաւ յիս, իրաւունք ունիք. պարտիմ յաղթել բոլոր հակառակութեանցս, պէտք է որ բարեկամաց յորդորանաց զիջանիմ, պէտք է որ բժիշկներուն կամքը կատարեմ:

Տիկին տը Բէրնի հաղիւ կրցաւ ծածկել իւր ուրախութիւնը տեսնելով որ առանց խիստ միջոցներ գործածելու բոլոր դժուարութիւնները կը հարթուին իւր առջեւ:

—Է՛հ ուրեմն, այո, շարունակեց մարքիզը, երբ ուզեն, Բարիդէն պիտի մեկնիմ եւ պիտի երթամ հաստատուիլ ուր որ հարկ դատեն:

—Ա՛հ, պարօն մարքիզ. — ասա՛ որ ուշու՛մ մը որ ամենքն ալ պիտի ուրախացնէ:

—Վաղը պիտի զրկեմ ֆիրմէն, կարծեմ թէ բաւական ընդարձակ տուն մը կ'ընայ վարձել դիւրութեամբ ուր կարենանք բնակիլ ամենքնիս ալ:

—Ձեր կի՛նն ալ միատեղ տանիլ կը խորհիք:

—Անտարակոյս եւ զձեզ:

Տիկին տը Բէրնի դուռնը յնցեց:

—Պարօն մարքիզ, ըսաւ նա, բնաւ չ'էք խորհիր Մաթիլտի վիճակը եւ ճանապարհորդութեան վրտանդները: Արդարեւ, եթէ իրեն հարցնենք փափաք պիտի յայտնէ ձեզ ընկերանալու, բայց մեծ անխոհեմութիւն է այս. ուստի եթէ պէտք լինի, պարտաւոր էք ձեր իշխանութիւնն ի դորժ դնել համոզելու համար որ ձեզի հետ չը դայնէ՛ս բացարձակապէս հանդարտութեան եւ հանգստութեան պէտք ունի: Ձեր քով մնալով պիտի ստիպուի ինքզինքը յոգնեցնելու. ամէն օր անհանգիստ եւ յուզեալ պիտի լինի, մտաւանջութիւն, երկիւղ պիտի ունենայ, որոնց բոլոր հետեւանքը պարտինք նախատեսել. . . .

—Ճշմարիտ է, մրմնջեց տիրութեամբ հիւանդը:

—Պէտք է ուրեմն որ Մաթիլտ Բարիդ մնայ եւ ես անոր քով զայն մինակ չեմ թողուր եւ իւր վիճակին պահանջած բոլոր խնամքները կը տանիմ: Ո՛հ, դի-